

یادی از پدر شاعران انقلاب

۲۰ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۲۱:۴۲

مهرداد اوستا شاعر، نویسنده، از اهالی موسیقی و کارشناس فلسفه بود اما بسیاری او را با شعرهایش به یاد دارند؛ از جمله: با کاروان
تا ماه من محمل به محمل می‌رود / سرگشته از پی آه من منزل به منزل می‌رود...

خیلی‌ها این شعر مهرداد اوستا با صدای عبدالحسین مختاباد را به خاطر دارند. «محمد رضا رحمانی» که با نام «مهرداد اوستا» شناخته می‌شود، شاعر و نویسنده معاصر است که بیستم بهمن‌ماه ۲۴ سال پیش از دنیا رفت. مهرداد اوستا ۱۷ اردیبهشت ۱۳۰۷ در بروجرد دیده به جهان گشود. ذوقش را از پدر بزرگ مادری‌اش - متخلص به «رعنا» - به ارث برده است. از ۱۰ سالگی شعر سرودن را آغاز کرد، البته شعرهای نوجوانی او کمتر منتشر شد. در ۱۲ سالگی به همراه خانواده‌اش به تهران آمد و تا پایان عمر این‌جا ماند. پس از پایان تحصیلات پایه در یکی از دبیرستان‌های شبانه تهران در سال ۱۳۲۷ و همزمان با آغاز تحصیلات آکادمیک در رشته معقول و منقول (الهیات) تدریس در مدرسه را شروع کرد.

پس از استخدام در وزارت آموزش و پرورش کار سامان دادن به کتابخانه و اسناد و کتاب‌های این سازمان نیز به او سپرده شد. سال ۱۳۳۲ اولین اثر او که تصحیح دیوان سلمان ساوجی بود، توسط انتشارات زوار منتشر شد. او پس از کودتای ۲۸ مردادماه مردم را به مبارزه علیه رژیم فرامی‌خواند و به خاطر شعرهایی که علیه شاه سروده بود هفت ماه زندانی شد.

تحصیلاتش را تا دریافت فوق لیسانس فلسفه ادامه داد و در سال ۱۳۳۳ در ۲۵ سالگی در دانشگاه تهران به کار گرفته شد و در همین سال ازدواج کرد. از سال ۳۳ تا سال ۳۹ «سباستین مونه» عرفان مشرق را به او آموخت. در ۳۰ سالگی عضو شورای بررسی رساله‌های دکتری دانشکده ادبیات دانشگاه تهران شد.

مهرداد اوستا در ۱۷ اردیبهشت سال ۱۳۷۰ در سن ۶۲ سالگی بر اثر عارضه قلبی، زمان تصحیح شعری در شورای شعر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درگذشت. پیکر اوستا در قطعه مشاهیر ادب و هنر ایران در بهشت زهرا تهران کنار مجتبی مینوی و مشایخ فریدونی در حجره ۹۵۳ به خاک سپرده شد.

سال ۳۹ اولین مجموعه شعرش به نام «از کاروان رفته» و ۱۲ سال بعد دومین مجموعه شعرش به نام «شراب خانگی ترس محسب‌خورده» منتشر شد. از دیگر آثار او می‌توان به «رساله‌ای در فلسفه، منطق، روانشناسی و اخلاقی»، «عقل اشراق»، نثر

داستانی «پالیزبان»، منظومه «حماسه آرش»، داستان کوتاه «از امروز تا هرگز»، گزیده شاهکارهای ادبی جهان «اشک و سرنوشت» و کتاب انتقادی «تیرانا» اشاره کرد. آخرین اثر مهرداد اوستا به نام «امام، حماسه‌ای دیگر» در سال ۶۰ منتشر شد.

او که در سرودن به همه سبک‌ها توانا بود قصیده را برگزید تا حدی که او را پس از ملک‌الشعراى بهار یکی از پیش‌تازان قصیده‌سرایی این عصر دانسته‌اند.

برای شناخت بیشتر مهرداد اوستا با رضا اسماعیلی به گفت‌وگو نشستیم. این شاعر درباره مهرداد اوستا گفت: درباره زنده‌یاد باید بگویم یکی از شاعران قصیده‌سرا بود که اشعار قاطع و استواری در سبک خراسانی می‌نوشت. ایشان در دهه اول انقلاب عضو شورای شعر وزارت فرهنگ و ارشاد بود. زمانی که من در آن ایام به شورا می‌رفتم با حضور گرم و صمیمی‌شان روبه‌رو می‌شدم. او انسانی کم‌حرف، صبور و آرام بود ولی دریای دانش و علم به حساب می‌آمد. بخصوص در حوزه ادبیات اطلاعات زیادی داشت.

اسماعیلی اوستا را مولفی خوش‌قریحه خواند و بیان کرد: استاد اوستا علاوه بر این که قصیده‌سرای خوبی بود و اشعارش ما را به یاد شاعران نام‌آوری همچون خاقانی می‌انداخت، در سایر قالب‌های ادبی بخصوص غزل توانا بود. غزل‌هایی که از استاد به یادگار مانده بسیار شیوا و دلنشین است.

او درباره فعالیت‌های «مهرداد اوستا» بیان کرد: نکته جالبی که می‌شود به آن اشاره کرد این است که ایشان بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به دعوت حضرت امام (ره) لیبیک گفتند و به غافله شاعران انقلاب اسلامی پیوستند و اشعار فراوانی در رثای شهدای انقلاب سرودند. کتابی که بعد از انقلاب از او منتشر شد «امام حماسه‌ای دیگر» نام دارد که درباره شخصیت حضرت امام (ره) سروده شده است.

اسماعیلی همچنین گفت: ایشان در بخش پژوهشی نیز کارهای ارزشمندی در زمان حیات‌شان انجام دادند و اهل تحقیق و پژوهش بودند. آثار پژوهشی و مقالاتی در حوزه فلسفه، دستور زبان فارسی، شیوه نگارش، هنرشناسی و اصول زیباشناسی هنر از او به یادگار مانده است. باعث حسرت است که بعد از درگذشت اوستا چنان که شایسته و بایسته است به مقام ادبی و علمی ایشان پرداخته نشده است. چند کنگره محدود در استان خودشان برگزار شد، اما کنگره ملی و کشوری که تمام ابعاد این شاعر و استاد بزرگ را مورد بررسی قرار بدهد وجود نداشت. در واقع حق این استاد ادا نشده است.

او اوستا را بر شاعران انقلابی موثر دانست و گفت: اوستا از شاعرانی بود که با انقلاب همراهی و همدلی نشان داد. او در حوزه هنری در دهه اول انقلاب حضوری مستمر داشت. در واقع یکی از کسانی بود که در تاسیس حوزه هنری که حوزه اندیشه و هنر اسلامی نام داشت موثر بود. او بر نسل اول شاعران انقلاب همچون قیصر امین‌پور، سلمان هراتی، نصرالله مردانی و شاعرانی همچون سهیل محمودی، ساعد باقری و محمدرضا عبدالملکیان تاثیر گذاشت و آنان از بحر بی‌کران دانش او بهره بردند. حضور اوستا در جلسات نقد حوزه هنری شاعران انقلاب را از تجربه‌های او باخبر می‌کرد.

این شاعر در ادامه بیان کرد: مرحوم اوستا در واقع در خلق و آفرینش ادبی راه برای شاعران باز شد. خیلی مشوق دلگرم‌کننده‌ای بود. تاثیرش بیش‌تر معنوی بود، و نمی‌توان به صورت دقیق گفت که از نظر قالب و محتوا هم بر شاعران موثر بوده است. بیش‌تر باعث دلگرمی و قوت قلب شاعران انقلاب شد و همین باعث شد شاعران با اعتماد به نفس و خودباوری به خلق و آفرینش بپردازند. در واقع به عنوان پیر و پدر حضور پیدا می‌کرد.

منبع: ایسنا

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۲۵۷۴/انقلاب-شاعران-پدر-پادشاه>